

- de bovenindividuele factoren die het gedrag mee bepalen
- karakteristieke vormen van aanpassing van de m. aan haar tweederangspositie.

b. de vorming van een emancipatiebeweging

Er zijn talloze factoren die samen het krachtenveld vormen dat de status-quo in stand houdt. Verandering in dat krachtenveld kan het evenwicht verbreken. Daarbij is o.m. te denken aan:

- vermindering van de culturele vanzelfsprekendheden van opvattingen betreffende plaats, rol en identiteit van de d. en m.
- aantasting van de belangen/bestaande bevredigingen (bijv. aantasting van de bescheiden rechten)
- verbetering van het tijdsperspectief: betere schatting van eigen kansen, 'geloof' in de toekomst.

Strukturele voorwaarden voor deze ontwikkeling zijn:

- de beschikbaarheid van leiders
- de mogelijkheden voor interactie en communicatie (de 'vlucht-heuvels' kunnen hier van grote betekenis zijn)
- gunstige politieke omstandigheden (o.m. het recht van vereniging en vergadering e.d.).

c. de situatie van open conflict

69

Er kunnen derhalve allerlei ontwikkelingen ontstaan die leiden tot de vorming van een emancipatie-beweging. Daarmee is dan een nieuwe fase aangebroken; die van het open conflict. Er zijn aanwijzingen dat een *E* beweging een aantal karakteristieke fasen doorloopt die we kort als volgt typeren:

- bewustwording en agitatie:
- straffe organisatie en confrontatie:
- het bereiken van doelen en verminderend élan:
- herintegratie in de samenleving.

Door bestudering van de feitelijke ontwikkelingen tegen de achtergrond van een dergelijk beschrijvingsmodel kan de eigen aard van de ontwikkeling van een bepaalde emancipatie-beweging des te scherper uitkomen.

Literatuur

Barron, M.L., *Minorities in a changing world*. New York, 1967.

Blalock, H.M., *Toward a theory of minority-group relations*. New York, London, Sidney, 1967.